31975L0107

NÕUKOGU DIREKTIIV,

19. detsember 1974,

mõõtemahutitena kasutatavaid pakendeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

(75/107/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 100,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, [1]

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust [2]

ning arvestades, et:

mitmetes liikmesriikides on mõõtemahutitena kasutatavate pakendite valmistamine ja katsetamine reguleeritud kohustuslike eeskirjadega, mis liikmesriigiti erinevad, takistades seega seda tüüpi pakenditega kauplemist; seetõttu tuleks selliseid sätteid ühtlustada;

mõõtemahutitena kasutatavatel pakenditel peavad olema konkreetsed metroloogilised omadused ja sel eesmärgil on vajalik täpsustada nende nimimahu suurimad lubatud vead ja määratleda selliste hälvete kontrollimise standardmeetod;

on oluline, et mõõtemahutitena kasutatavatele pakenditele oleks, nagu direktiivis sätestatud, lisaks nimimahule märgitud nende täitmiseks vajalik teave,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Käesolevat direktiivi kohaldatakse tavaliselt pakenditeks nimetatavate mahutite suhtes, mis on tehtud klaasist või mis tahes muust materjalist, mis on piisavalt jäik ja püsiv, et pakkuda klaasiga võrdseid metroloogilisi tagatisi, kui sellised mahutid:

1. on suletud või suletavad ja mõeldud vedelike ladustamiseks, veoks või tarnimiseks,

2. on nimimahuga 0,5 liitrit – 5 liitrit (kaasa arvatud),

3. on selliste metroloogiliste omadustega (mudeli omadused ja toodete ühetaolisus), et neid saab kasutada mõõtemahutitena, st kui need täidetakse konkreetse tasemeni või konkreetse protsendini nende kogumahust, võib nende sisu mõõta piisava täpsusega.

Neid mahuteid nimetatakse mõõtemahutina kasutatavateks pakenditeks.

Artikkel 2

Ainult käesoleva direktiivi nõuetele vastavaid mõõtemahutina kasutatavaid pakendeid võib märgistada I lisa punkti 5 kolmandas lõigus ettenähtud EMÜ tähisega.

Nende suhtes kohaldatakse metroloogilist järelevalvet vastavalt lisades täpsustatud tingimustele.

Artikkel 3

Liikmesriigid ei tohi käesolevas direktiivis sätestatud nõuetele ja katsetele vastavate pakendite müüki ja kasutamist mõõtemahutitena keelata ega piirata või sellest keelduda, põhjendades seda nende mahu, mahu kindlaksmääramise või nende kontrollimise meetoditega.

[1] EÜT C 56, 2.6.1972, lk 35.
[2] EÜT C 123, 27.11.1972, lk 7.

Artikkel 4

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 18 kuu jooksul alates käesoleva direktiivi teatavakstegemisest ja teatavad sellest viivitamata komisjonile.

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike põhiliste õigusnormide tekst edastatakse komisjonile.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 19. detsember 1974

Nõukogu nimel

eesistuja

J. P. FOURCADE

I LISA

1. Mõõtemahutitena kasutatavaid pakendeid iseloomustavad järgmised omadused, mis on alati märgitud temperatuuril 20 °C:

   1.1. nimimaht V_n on pakendile märgitud maht; see on vedeliku maht, mida pakend sisaldab, kui see on täidetud ettenähtud kasutamistingimustes;

   1.2. pakendi kogumaht on vedeliku maht, mida see sisaldab ääreni täidetuna;

   1.3. pakendi täitemaht on vedeliku maht, mida see tegelikult sisaldab, kui see on täidetud täpselt tingimustes, mis teoreetiliselt vastavad nimimahule.

2. Mõõtemahutina kasutatavate pakendite täitmiseks on kaks meetodit:

   1) püsiva tasemeni,

   2) püsiva tühimikuni.

   Nimimahu teoreetilise täitmistaseme ja kogumahu taseme vaheline kaugus ning kogumahu ja nimimahu vahe, mida nimetatakse paisumismahuks või tühimikuks, on sama tüüpi, st sama mudeli põhjal valmistatud pakendite puhul märgatavalt muutumatu.

3. Et täitmise tavalist ebakindlust arvestades võimaldada mõõtemahutina kasutatavate pakendite sisu mõõtmist piisava täpsusega, eriti kinnispakke käsitlevates direktiivides nõutava täpsusega, peavad mõõtemahutina kasutatavate pakendite mahu suurimad lubatud hälbed (positiivsed või negatiivsed), st täitemahu ja nimimahu V_n suurimad lubatud erinevused (positiivsed või negatiivsed) temperatuuril 20°C ja II lisas sätestatud kontrollitingimustel, olema vastavuses järgmise tabeliga:

Nimimaht V_n milliliitrites	Suurim lubatud hälve	
	% V_n-st	milliliitrites
50–100	–	3
100–200	3	–
200–300	–	6
300–500	2	–
500–1 000	–	10
1 000–5 000	1	–

   Kogumahu suurim lubatud hälve on sama kui vastava nimimahu suurim lubatud hälve.

   Hälvete süstemaatiline ärakasutamine on keelatud.

4. Tegelikult kontrollitakse mõõtemahutina kasutatava pakendi täitemahtu, määrates kindlaks vee koguse, mida teoreetiliselt nimimahule vastava tasemeni täidetud pakend 20 °C juures tegelikult sisaldab. Samaväärse täpsusega meetodi abil võib seda kontrollida ka kaudselt.

5. Iga mõõtemahutitena kasutatavate pakendite tootja esitab pädevale ametile heakskiitmiseks tähise, mille abil teda saab identifitseerida.

Kui amet on oma heakskiidu andnud, teatab ta teiste liikmesriikide pädevatele ametitele ja komisjonile sellest ühe kuu jooksul.

Tootja kinnitab oma vastutusel nõukogu 26. juuli 1971. aasta direktiivi 71/316/EMÜ (liikmesriikide õigusaktide mõõtevahendeid ja metroloogilise kontrolli meetodeid käsitlevate ühissätete ühtlustamise kohta, [1] viimati muudetud ühinemistingimusi ja asutamislepingute muudatusi käsitleva aktiga [2]) artiklis 6 nimetatud märgi 3 (tagurpidi epsilon), mis tõestab, et pakend vastab kõnealuse direktiivi ja selle lisade nõuetele. Sama direktiivi I lisa punktis 6.3 ettenähtud kuupäeva, päritolu ja viitenumbrit ei nõuta.

Märk peab olema vähemalt 3 mm kõrge.

6. Liikmesriikide pädevad ametid kontrollivad, et mõõtemahutina kasutatavad pakendid vastavad käesoleva direktiivi sätetele, võttes proove tootmiskohas või juhul, kui see pole võimalik, importija või tema ühenduses tegutseva esindaja ruumides.

Statistiline test toimub vastavalt tunnustatud kvaliteedikontrolli meetoditele. Selle tõhusus peab olema võrreldav II lisas täpsustatud standardmeetodiga.

7. Käesolev direktiiv ei välista ühtki kontrolli, mida seoses kaubandustegevusega võivad liikmesriikide pädevad ametid teha.

8. Mõõtemahutina kasutataval pakendil peavad olema järgmised kustumatud, kergesti loetavad ja nähtavad märked:

8.1. küljel, põhja serval või põhjal:

8.1.1. nimimahu märge liitrites, sentiliitrites või milliliitrites kirjas, mis on vähemalt 6 mm kõrgune, kui nimimaht on suurem kui 100 cl, 4 mm kõrgune, kui see on vähem kui 100 cl, aga üle 20 cl, ja 3 mm kõrgune, kui see ei ületa 20 cl, koos mõõtühiku nimetusega vastavalt nõukogu 18. oktoobri 1971. aasta direktiivi 71/354/EMÜ (mõõtühikuid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, [3] mida on muudetud ühinemistingimusi ja asutamislepingute muudatusi käsitleva aktiga) sätetele;

8.1.2. punkti 5 esimeses lõigus ettenähtud tootja identifitseerimistähis;

8.1.3. punkti 5 kolmandas lõigus ettenähtud märk;

8.2. põhjal või põhja serval viisil, mis väldib segiajamist eelmise märkega, vähemalt niisama kõrges kirjas kui vastavat nimimahtu väljendavad arvud pakendi kavandatud täitmismeetodi või -meetodite kohaselt:

8.2.1. märge kogumahu kohta väljendatuna sentiliitrites ja ilma sümbolita cl,

8.2.2. ja/või märge nimimahule vastava koguse kohta kogumahu taseme ja täitetaseme vahel millimeetrites koos sümboliga mm.

Pakendil võib olla muid märkeid, kui neid ei saa segi ajada kohustuslike märgetega.

---

[1] EÜT L 202, 6.9.1971, lk 1.
[2] EÜT L 73, 27.3.1972, lk 14.
[3] EÜT L 243, 29.10.1971, lk 29.

II LISA

Käesolev lisa sätestab menetlused mõõtemahutitena kasutatavate pakendite statistiliseks kontrollimiseks, et need vastaksid käesoleva direktiivi artikli 2 ja I lisa punkti 6 nõuetele.

1. PROOVIVÕTUMEETOD

Sama mudeliga ja sama tootja valmistatud mõõtemahutitena kasutavate pakendite proov võetakse partiist, mis põhimõtteliselt vastab ühe tunni toodangule.

Kui ühe tunni toodangule vastava partii kontrollimise tulemus pole rahuldav, võib teha teise katse, mis põhineb kas uuel pikemale tootmisajale vastavast partiist pärineval proovil või juhul, kui toodangut on kontrollitud liikmesriigi pädevatele ametitele vastuvõetavalt, tootja kontrollimiskaartidel dokumenteeritud tulemustel.

Proovi moodustavate mõõtemahutina kasutatavate pakendite arv on 35 või 40 sõltuvalt sellest, kumma edaspidi punktis 3 täpsustatud kahest tulemuste töötlemise meetodist liikmesriik on valinud.

2. PROOVI MOODUSTAVATE MÕÕTEMAHUTITENA KASUTATAVATE PAKENDITE MAHU MÕÕTMINE

Mõõtemahutitena kasutatavaid pakendeid kaalutakse tühjana.

Need täidetakse teadaoleva tihedusega veega temperatuuril 20 °C kuni kasutatavale kontrollmeetodile vastava täitetasemeni.

Neid kaalutakse täidetuna.

Kontrollimisel kasutatakse ametlikku mõõtevahendit, mis sobib vajalike toimingute tegemiseks.

Mahu mõõtmise viga ei tohi olla suurem kui üks viiendik mõõtemahutina kasutatava pakendi nimimahule vastavast suurimast lubatud hälbest.

3. TULEMUSTE TÖÖTLEMINE

3.1. **Standardhälbe meetodi kasutamine**

Mõõtemahutitena kasutatavate pakendite arv proovis on 35.

3.1.1. Arvutada järgmiselt (vt 3.1.4):

3.1.1.1. proovi pakendite tegelike mahtude x_i keskmine $\bar{x}$,

3.1.1.2. partii pakendite tegelike mahtude x_i hinnanguline standardhälve s.

3.1.2. Arvutada järgmiselt:

3.1.2.1. Ülemmäär T_s: näidatud mahu (vt I lisa punkt 8) ja sellele mahule vastava suurima lubatud hälbe summa.

3.1.2.2. Alammäär T_i: näidatud mahu (vt I lisa punkt 8) ja sellele mahule vastava suurima lubatud hälbe vahe.

3.1.3. Nõuetekohasuse tingimused:

Partii kuulutatakse direktiivile vastavaks, kui arvud $\overline{x}$ ja s tõestavad üheaegselt kolme järgmist võrratust:

$$\overline{x} + k \cdot s \leq T_s$$

$$\overline{x} - k \cdot s \geq T_s$$

$$s \leq F\,(T_s - T_i)$$

kus $k = 1{,}57$

ja $F = 0{,}266$

3.1.4. partii keskmise väärtuse $\overline{x}$ ja hinnangulise standardhälbe s arvutamine.

Arvutada järgmiselt:

— 35 tegeliku mahu mõõtude summa $x = \Sigma x_i$

— 35 mõõdu keskmine väärtus $\overline{x} = \frac{\Sigma x_i}{35}$

— 35 mõõdu ruutude summa Σx_i^2

— 35 mõõdu summa ruut $\left(\Sigma x_i^2\right)$, siis $\frac{(\Sigma x_i)^2}{35}$

— korrigeeritud summa: $SC = \sum x_i^2 - \frac{1}{35}(\Sigma x_i)^2$

— hinnanguline dispersioon $v = \frac{SC}{34}$

Sellest tulenevalt on hinnanguline standardhälve: $s = \sqrt{v}$

3.2. **Keskmise ulatuse meetodi kasutamine**

Mõõtemahutitena kasutatavate pakendite arv proovis on 40.

3.2.1. Arvutada järgmiselt (vt punkt 3.2.4):

3.2.1.1. proovi pakendite tegelike mahtude x keskmine $\overline{x}$,

3.2.1.2. proovi pakendite tegelike mahtude x_i keskmine ulatus $\overline{R}$.

3.2.2. Arvutada järgmiselt:

3.2.2.1. ülemmäär T_s: näidatud mahu (vt I lisa punkt 8) ja sellele mahule vastava suurima lubatud hälbe summa,

3.2.2.2. alammäär T_i:

näidatud mahu (vt I lisa punkt 8) ja sellele mahule vastava suurima lubatud hälbe vahe.

3.2.3. Nõuetekohasuse tingimused:

Partii kuulutatakse käesoleva direktiivi nõuetele vastavaks, kui arvud $\overline{x}$ ja $\overline{R}$ tõestavad üheaegselt kolme järgmist võrratust:

$$\overline{x} + k' \cdot \overline{R} \leq T_s$$

$$\overline{x} + k' \cdot \overline{R} \geq T_i$$

$$\overline{R} \leq F' \, (T_s - T_i)$$

kus k' = 0,668

ja F' = 0,628.

3.2.4. Valimi 40 mõõtemahutina kasutatava pakendi keskmise väärtuse $\overline{x}$ ja keskmise ulatuse $\overline{R}$ arvutamine.

3.2.4.1. $\overline{x}$-i saamiseks arvutada järgmiselt:

— 40 tegeliku mahu summa x_i: Σx_i

— nende 40 mõõdu keskmine väärtus: $\overline{x} = \frac{\Sigma x_i}{40}$

3.2.4.2. $\overline{R}$-i saamiseks:

Jagada proov valiku kronoloogilises järjekorras kaheksaks viiest mõõtmiseks kasutatavast pakendist alavalimiks.

Arvutada järgmiselt:

— iga alavalimi ulatus, st alavalimi viiest pakendist suurima ja väikseima täitemahtude vahe; nii saadakse kaheksa vahemikku: R_1; R_2;... R_8

— kaheksa alavalimi vahemike summa:

$$\Sigma R_i = R_1 + \overline{R}_2 + \ldots\ldots\ldots\ldots + R_8$$

Keskmine vahemik $\overline{R}$ on seega: $\overline{R} = \frac{\Sigma \, R_i}{8}$